Môj názor na africký mor ošípaných

Africký mor ošípaných (AMO) ohrozuje Európsku úniu a tým pádom aj Slovensko od roku 2014. Už odvtedy slovenskí chovatelia ošípaných upozorňujú na veľké riziko v súvislosti s ohrozením nielen domácich, ale hlavne komerčných chovov ošípaných. Obavy sa zvýšili po zaznamenaní nákazy v Poľsku a Českej republike. Riziko sa však výrazne zvýšilo najmä od roku 2018, keď sa mor objavil u diviačej zveri v Maďarsku a to hlavne pozdĺž našich južných hraníc.

Odvtedy sa už uskutočnilo veľa stretnutí so zástupcami kompetentných inštitúcií a organizácií (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Štátna veterinárna a potravinová správa SR, poľovníci), na ktorých sme upozorňovali na negatívne dopady na sektor ošípaných, kde už aj bez nákazy dosahuje Slovenská republika len približne 38% sebestačnosť. Rovnako sme upozorňovali aj na ekonomické, sociálne dopady a v neposlednom rade aj na dopady na štátny rozpočet v prípade, že sa budú musieť likvidovať väčšie farmy a štát bude musieť vynaložiť desiatky miliónov eur vo forme nákladov na likvidáciu a nárokovateľných náhrad pre chovateľov.

Prevencia je najlepšia

Prevencia je vždy lacnejšia ako hasenie veľkých problémov, kde bude potrebné vynakladať veľké množstvo finančných prostriedkov. V predchádzajúcich rokoch sa spravilo veľmi málo v rámci riešenia problému afrického moru ošípaných, čomu nasvedčuje aj súčasná situácia, keď sa AMO nešíri na Slovensku len u diviačej zveri, ale aj v domácich chovoch. Koncom júla bol AMO diagnostikovaný v okrese Rimavská Sobota, kde je viacero významných chovateľov ošípaných a sústreďuje sa tu také množstvo ošípaných, ktoré pokrýva cca 15% z celoslovenskej produkcie.

Je potrebné naplniť prísľuby z posledného rokovania zástupcov chovateľov s ministrom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Jánom Mičovským a s ústredným riaditeľom Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR Jozefom Bírešom, ktoré odzneli aj v médiách. Ide najmä o fyzickú kontrolu všetkých malých domácich chovov so zameraním sa na dodržiavanie opatrení proti

zavlečeniu AMO do chovu, ale aj s odporúčaním upustenia od chovu a uskutočnenia predčasnej zabíjačky. Tu je potrebné posilnenie kontrolných kapacít v regiónoch, ktoré sú najviac ohrozené AMO. Kontroly by sa mali robiť v spolupráci s obcami resp. so samosprávou.

Viac loviť

Ďalej navrhujeme zvýšiť lov diviačej zveri, ktorej lov sa za posledné roky resp. desaťročia zanedbal a ktorá je hlavným prenášačom vírusu AMO. Stavy diviakov sú extrémne vysoké a neznižujú sa napriek rekordným odlovom, ktoré sú prezentované zástupcami poľovníkov. Tu je najvážnejší problém so šírením AMO. Poľovnícka verejnosť by sa mala začať správať pragmaticky a zintenzívniť lov nie na základe umelo vytvorených štatistík, ale na základe skutočného stavu. Za týmto účelom je aj prísľub na zdvojnásobenie tzv. zástrelného, rovnako aj avizovaná pomoc poľovníkom od štátu na odbyt mäsa z diviakov, samozrejme po dôkladnej kontrole tohto mäsa a jeho bezpečnosti. Štát by mal vyžadovať a kontrolovať plnenie lovu a aj ho určovať. V prípade nedodržiavania týchto nariadení a neznižovania početnosti diviačej zveri treba pristúpiť k sankciám a tiež odlov realizovať aj za pomoci iných zložiek, ako sú profesionálni lovci, armáda, polícia.

Žiadame a prosíme kompetentných, aby pomohli s finančným krytím potrebným na vyššie uvedené opatrenia. Žiaduce je aj vyčleniť finančné prostriedky na zabezpečenie vlastných chovov, v ktorých opatrenia robia profesionálne komerčné chovy zodpovedne, z veľkej obavy prenosu nákazy, a to aj nad rámec odporúčaní. Financujú však pritom všetky náklady z vlastných prostriedkov. Rovnako žiadame Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidiek SR o také nastavenie poľovníckeho zákona, ktorý sa v tomto období začína kreovať, aby v ňom boli ustanovenia o ochrane poľnohospodárskej produkcie a o zodpovednosti poľovníkov za svoju činnosť. Potrebujeme, aby v budúcnosti nedochádzalo k anomáliám v stavoch zveri tak, ako to teraz vidíme, a to nielen u diviačej zveri.